

Frø-bladet

Lagsorgan – nr. 4 – 2010 årgang 9

Å huske:

Førjulsmøte 1. des. kl 19.00: [Avaldsnes](#)

STYRE: R Østensjø – I M Einarsen – E Vikshåland – L de Rezende – J K Vedø – E Blikra – R-A Osnes – J Ringen

Finn slekt i USA og andre land

Det finnes flere Internettsider som kan brukes for å lete etter slekt i USA, Canada, England etc. Noen som er mye brukt er Family Search (www.familysearch.com) og Ancestry (www.ancestry.com). Family Search er mormonerne sine sider, og er gratis i bruk.

Ancestry er et amerikansk nettsted som inneholder om-

fattende databaser for slektsforskning. Her finnes folketellinger, register over født, gift, skilt, døde, folketellinger, militære register etc. Nettstedet inneholder også mange slektstre og bilder som medlemmene har lagt ut. Er en heldig så finner en navnet på den en leter etter i et av disse slektstreene. Tjenestene koster penger men nettstedet tilbyr gratis prøvetid. Som medlem i DIS-Haugaland (www.disnorge.no/ha) får en tilgang til deres brukernavn og passord. En annen nyttig nettside er siden til Ellis Island Foundation. Her kan en søke i passasjerlistene for å finne de som kom til USA via New York. Ellis Island var en gang hovedporten for strømmen av immigranter til USA, fra 1892 til 1954.

For å ha mulighet til å finne slekt i USA må en samle inn så mye informasjon som mulig om de som reiste ut.

Navn, fødselsdato, ektefelle, navn på etterkommere, hvor de bodde osv. Det er også viktig å vite hvilke navn og etternavn de brukte i USA. De endret ofte både fornavn og etternavn. Det er ofte lettere å finne de som brukte gardsnavn til etternavn, enn de som brukte Hansen, Johnsen osv. Da de ikke bruker æ-ø-å i USA, ble ofte etternavn som Sæbø endret til Sabø, Storøy til Storoy og Grønningen til Gronningen.

Om en ikke finner det en leter etter på disse nettsidene, så kan en etterlysning i lokalaviser være en løsning. En må da vite hvor de bodde, og gjerne legge ved et bilde. Dette fungerer nok best på mindre steder, eller mindre byer. (JKV)

The Statue of Liberty-
Ellis Island Foundation, Inc.

▶ PASSENGER SEARCH ▶ ELLIS ISLAND ▶ GENEALOGY ▶ ABOUT US ▶ GIFT SHOP ▶

FREE SEARCH! NO SUBSCRIPTION REQUIRED
Ellis Island/Port of New York Records

Passenger's First Name (optional) Passenger's Last Name

Approximate Year of Birth Gender

Exact Year Any **START SEARCH >>**

www.ellisland.org

NKH referert

•Styret er tilfreds med kontingentinnkrevningen via RHÆ. På nyåret mottar vi krav for 2011.

•Førjulsmøte onsdag 1. desember kl 19. Denne gang på Sanitetshuset på Avaldsnes, der vi naturligvis får vite litt om sanitetsforeningens historie og plass i samfunnet. Tema: NKS (Norske Kvinners Sanitetsforening) og Avaldsnes Sanitetsforening v/Inger Einarsen. Grøt: Den vanlige, m/tilbehør.

•E-post fra kommunen, på vegne av Arkeologisk museum i Stavanger (AmS), i forbindelse med utgravinger ved flyplassen. Hva skjuler seg bak navnet Helganes? Aadne har funnet fram stoff.

•Kalle Mølstre og Forsvarsforeningen skal ha et foredrag i januar. Vi blir invitert. Følg med på vår Agenda, på nettsiden.

•Forslaget om navneplate over falne v/ Torvastad kirke (sjøfolk). Informativ oversikt er laget. Fin å vise til i samtale med eldre personer og andre som kan vite. Har allerede fått viktige korrekter. Navn må kvalitetssikres før det lages navneplate. Er alle de 11 fra Torvastad? Sjekker med Olaus-

sens Metallstøperi ang. pris o.a. Sjekker med kirkevergen om lov til å montere platen på eller ved minnesteinen.

•Fra Harald Goa, Moksheim, har vi fått en håndskrevet telefonliste over de 50 eldste telefonnummer, 4-sifrede, på Torvastads fastlandsside. De er hentet fra telefonkatalogen av 1954. Vi presenterer det på GiAT/BLH for Torvastad.

•GiAT/BLH (Gardshist. i Avaldsnes og Torvastad/BygdeLagsHistorie). Har fått ny søkemulighet, søk på forfatterens initialer. Se ”artikkel og forfattersøk” under menyen i venstre marg på nettsiden.

•Det foretas endringer i kapittelinnstillingen, endring av overskrifter og nye kapitler, f.eks. Folkeliv under pkt. 3, Levekår og mennesker.

•Ørjan Iversen har lovet oss en DVD m/flyfoto fra Nord-Karmøy.

•Alle oppfordres om å ha litt tanke for korrekturlesing med det samme man er inne og leser artikler i GiAT/BLH. Historiesenteret er blant dem som bruker sidene våre, så vi vil gjerne ha høy kvalitet.

forts. s. 2

Data i slektsforskning

For den som vil starte med slektsforskning finnes det mange gode Internettssider som kan være til hjelp. Noen av disse er DIS-Norge (www.disnorge.no) med den lokale avdelingen DIS-Haugaland (www.disnorge.no/ha), Digitalarkivet (www.digitalarkivet.no) og Slekt.no (www.slekt.no).

På disse Internettssidene finner du linker til folketellinger, emigrantlister, skanna kirkebøker etc. I folketellinger og emigrantlister kan en søke i digitale lister, på navn, etternavn, fødselsår etc. Digitalarkivet tilbyr også brukerne en nett-tjeneste for navigering i og fremvisning av skanna kirkebøker. Bøkene er skanna fra mikrofilm og deretter indekserte. Det er ikke mulig å søke i det skanna materialet, men du kan navigere deg frem til en bestemt kirkebok, et bestemt årstall eller en bestemt handlings type (fødte og døpte, konfirmerte, døde og begravde etc.). For Rogaland er det tilgjengelig 784

Digitalarkivet

Emigrantar frå Stavanger 1903-1928

Databaseveljar | Same område | 1801 | 1865 | 1875 | 1900 | Skanna tingbøker

Hurtigsøk, førenamn og etternamn same person:

Hurtigsøk vil søka i fleire felt samstundes. Skriv du *ole olsen* ole, etternamn olsen fødd i Bergen i 1850. Skriv du *ole o. 18* fødestad som börjar på berg og fødselsår mellom 1850 og 1859. Skriv du *ole o. 1850-9 *Berg*. vil fødestad kunna innehalda berg men og . *olsen berg*. Den siste vil finna alle olsen med fødselsår mellom 1850 og 1859.

Nytt personsøk

A B C

skanna kirkebøker. Fra Nord-Karmøy er det over 70 kirkebøker for perioden 1711 til 1939. (JKV)

Slektsprogrammer

De fleste som driver med slektsforskning i dag velger å bruke et dataprogram. Det finnes flere slektsprogram som kan brukes til å registrere informasjonen en samler inn. Når informasjonen er registrert kan den skrives ut eller vises på ulike måter.

Noen av de mest kjente slektsprogrammene er Brothers Keeper (www.bkwin.info), Embla Familie og Slekt (www.embla.no), TMG (www.tha.no) og Legacy (www.legacynorsk.com). Embla er et norsk program, de andre har norsk språkversjon.

Er du nybegynner så har DIS-Haugaland (www.disnorge.no/ha) brukergrupper for de tre første programmene. Her kan du få hjelp og tips av andre brukere én gang i måneden. (JKV)

Skråblikk

Sannheten og løgnen

Nuet er over på et sekund. Hva skjedde?

Kan noen fortelle?

Kan alle fortellerne fortelle det samme?

Stoler vi på avisene?

Historien om virkeligheten må alltid fortelles på ny.

Gamle sannheter faller, mister troverdigheten, fordi nyere forskning viser at ...

Hvem ligger i *Grønhaug* på Bø? Haugens alder er et utgangspunkt for mer kunnskap, og nå er den datert til å være noen hundre år eldre enn Harald Hårfagres tid.

Norges første riks-konge må ut, haugens historie skrives på ny.

Følg nyhetene på GIAT/BLH.

RØ

NKH referert

forts. fra forsiden

•Historielaget med eget banner? Vi har vedtatt å anskaffe et banner/plakat i stoff som kan rulleres sammen. Utstyres med vår logo, nettstedet osv. Sjekk hvilke firma som lager dette og pris. Det dukker opp flere ideer i denne forbindelse angående presentasjon av laget. (Puslespill, kart over vårt område med sagaskipet Nor ...)

•Karmøy kommunes Ungdomskonferanse 15. november. Ungdommer møter politikere. Litt utenfor vårt virkeområde, men vi kan diskutere måter å engasjere ungdommer på i regi av Historielaget. For eksempel se neste punkt.

•Norsk Kulturarv: Aksjon rydd et kulturminne i 2011. Vi kan kontakte nærliggende skoler med for eksempel liste over kjente og ukjente kulturminner som bør ryddes. Konferere med Aadne Utvik, som tipser om bok: A. Opedals nye bok som er en sterkt utvidet og bearbejdet versjon av hennes avhandling fra 2005, *Kongens død i et førstetlig rike*. Se for

øvrig disse nettstedene: www.kulturarv.no og www.olavsrosa.no

•Turen til Hydro/Høyevarde var vellykket, 25 - 30 medlemmer deltok. Det ble sagt at det var lite folk på 5-års jubileet til Nordvegen Historiesenter. Også lite folk under åpent hus på Karmlund Mølle, på Kulturminnedagen - Publikum fristes av mange.

•Facebook. Styremedlemmene oppfordres til å bruke lagets side på facebook. Et kvikt medium å legge ut (haste-)informasjon på, mens man likevel er pålogget egen profil. Man er «administrator» av felles side.

•Vi kjøper inn de fire bindene av Karmøys historie. Biblioteket vårt lånes det fra.

•Tidsskriftene "arkivmagasinet", "Heimen", "Lokalhistorisk magasin" og "Kulturarven" er lesverdige trykksaker vi mottar til lagets samlinger.

•FrØ-bladet nr. 3 i år ble et påkostet nummer i farger. Vi har noen igjen som kan deles ut til medlemmer eller andre interesserte. Fint om noen bidrar med stoff til kommende numre.

Det var ikkje akkurat overfylte postkassar med julareklame fra oktober av som sette oss i julastemming den gong.

Nei. Julastemminga kom ikkje sigande før litt ut i desember, når Olaf og Johannes bar kake-mennene og kånene inn i forretningen frå bakeriet. Dei var dekorerte med rød konditor-farge og var harde og søte. For å spare ten-nene, blei dei ofta dyppa i kaffien, eller for oss ungane, i melk.

Det var og eit høgdepunkt å reisa med *Torvestad* til byen og sjå på tenning av julegata den fyrste sundagen i desember. Då var gate-ene fulle av folk, og forretningane pynta med nissar og julegaver som kunne frista oss til å ønska oss julegaver for mange år framøve. Spesielt var det stas å gå til Kallevik sin leke-tøysforretning i Strandgata og sjå på nissen som stod oppe på verandaen og slapp små gaver ned til de framømte ungane. – Den som da hadde kommet litt nærmare?

Stor stas var det og når gavebordet blei sett opp i forretningen i Vikjå. Det var ikkje få rundar me gjekk og sikla rundt bordet i vek-ene før jul. Gavebordet var utrolig innholds-rikt. Der kunne me finna alle dei julegavene me kunne ynskja oss eller kjøpa. Kravene var ikkje så store den gang, og mange gaver var og sjøllaga.

På skulen hadde ein og fokus på den forestå-ende høgtid. Frøken Christensen lærte oss å laga flettakorger og annan julatrepynt, ein lærdom me tok med oss him og videreførte til små-syskene. Berre me

hadde farga papir, eller fargestifter og kvitt papir, saks og kveitemjøllim innen rekke-vidde, var det utrolig kor mykje julatrepynt det kunne bli i løpet av ein sundag etter-middag.

Etter som tida nærma seg den store høgtida, blei det meir og meir hektisk. Julakorter skul-le skrivas og sendas, pakkar skulle pakkas inn og kanskje sendas. Peder postmann hadde ofta ein stri tøm på motorsykkelen i slaps og snøføre. Dette førte til at han kom fram fleire timar seinare i førjulstida. Det var gjerne eit av høgdepunkta å overvara postsorteringa som foregjekk i forretningen. Der blei posten sortert alfabetisk i hyller. Det var alltid spenn-ande om det kom julapost til oss.

Det var mange som hadde slektningar i Amer-ika. Nokon hadde ein eller fleire søner og brødre som skulle tilbringa jula til sjøs. Desse sende brev og pakkar him til jul. Ser endå for meg dei spesielle lyseblå konvoluttane med rød og blå ramma rundt og *Par Avion* stempla på framsida og påsatt skjeldne frimerker. Det var ganske så me følte med dei så ikkje fekk vara hima i julehelga, og dei hima som måtte feira jul utan sine nærmaste.

For oss ungane var Vikjå verdens navle, og eit knutepunkt der *Torvestad* gjekk i ruta til byen kvar time. I tida før jul var det stor tra-fikk med folk som skulle til byen og gjera forskjellige innkjøp. Det var og ein god del varer som kom frå byen til forretningane, og bakarvarer som blei sendt til forretningane på Torvastad, Vibrandsøy og Føynå.

Dei siste dagane før jul var det svært travelt på forretningen. Mjøl, sukker og kaffi skulle vegast opp i posar og varer skulle finnas fram og pakkas. Når varene var ferdigpakka, blei dei kjørt med varebilen til kundane rundt om i bygda. Då var det gjevt for oss gutane å bli med å kjøra varer. Me sprang gjerne etter

bilen og nådde han igjen ved neste stopp. Når ruta var ferdig, fekk me løn for strevet i form av å sitja på tilbake til Vikjå.

Det var ingen som skulle frysa i julehelga, så dei lokale kolhandlerane Vidkun og Martin hadde det travelt med å køyra ut kol og koks, som då var eit alminnelig brensel å fyra med.

Dei fleste forretningane på Torvastad fekk brød og andre bakarvarer frå bakeriet i Vikjå. Dette blei kjørt ut tidleg om morgenen, så det var på plass før forretningane opna.

Natt til julafta var det full aktivitet i bake-riet, slik at all bakverk var klar tidleg neste morgen. Då starta dei å pakka brød i 6–7 tida, for så å køyre det ut til dei andre forretning-ane. Dei faste kundane fekk ofte julabrød i presang frå forretningen. Det var og vanleg med ein *Sorte Mand* sigar til den mannlige del av kundene som besøkte forretningen på julafta. Då låg det ein eim av “fine mann” i forretningen heile dagen.

Butikkpersonalet starta tidleg å pakka var-ene som var bestilt for levering julafta. Det var ein hektisk dag for alle som hadde tilknyt-ning til bakeri og forretning. Det gjekk i høgt tempo frå tidlig morgen til langt etter at jula var ringt inn. Det hendte og at dei som var med og kjørt rundt varer ikkje kom tidsnok him, slik at dei blei “etterlyst” av familien som allerede var samla til julefeiring.

Når arbeidsdagen var slutt, var det å komma seg him og ta julavasken før ein sette seg til bords i lag med resten av familien. Me inntok julamiddagen og lot høgtida siga inn. Jula-middagen var som regel risengrynsgraut med mandla og fersk torsk. Seinare blei det meir vanleg med pinnakjøtt eller ribba.

Det var den gong det – uten mobilar, dataspel eller facebook som opptok tida.

RAOs

Stavanger Web.Com

Ta vare på slektshistorien

Mange som har interesse for egen slektshistorie begynner ikke med slektsforskning før de er godt voksne. Årsaken er ofte at en da får bedre tid til slike hobbyer.

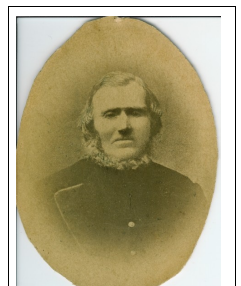
Det er mye informasjon som er tilgjengelig i dag, både i de mange bygdebøkene og på Internett. Denne informasjonen forsvinner ikke, så den kan en granske når en får tid.

Det mange erfarer når de starter med slektsforskning, er at mye av historien har gått tapt fordi en ikke har tatt vare på de historiene som foreldre og besteforeldre fortalte. Historier deres kan være en viktig del av egen slektshistorie, men også lokalhistorien. Skrive ned historiene, la de selv skrive dette ned, eller ta det opp på lydfiler. Det er for seint når en selv er gammel og lurer på “hvordan var nå den historien...”

En annen viktig ting er å få skrevet ned navn til folk på de gamle bildene. Å ha mange gamle bilder uten å vite hvem som er på bildene har liten verdi. Å ha et gammelt bilde og vite at det er tippoldefar som er avbildet, er som å sitte på en liten skatt. Når historiene og de gamle bildene er tatt vare på, da kan en grave seg ned i bygdebøkene og begynne på det spennende arbeidet som slektsforskning kan være.

Om en ikke selv er interessert i slektsforskning, så kan det hende at barn eller barnebarn får denne interessen. De gamle historiene og de gamle bildene vil da være som små skatter, og en viktig del av slektshistorien.

(JKV)

John Johnson Grønningen

To døpte fra Døle ved Førdesfjorden, født 6. og 16. des. 1875. Innført som ektefødte, i kirkebok for Avaldsnes.

1876.		Døle		Faddernes Navne.		1875	
Nr	Den op-givne fød-sels Da-tum.	Daads Datum.	Barnets fulde Navn.	Om argte eller uargte fødte.	Forældres fulde Navn, borgerlige Stille og Bopelstæde.	Om og af hvem hjem-mevost.	Med uargte Barn af hvem Sv-gaven er fæst, enten Barne-mødren eller hvilken bestemt og troskabigt Medlem af Menigheden.
1	1/12 75	Jhu	Pear-Andreas	argt	Andreas Peder Andriassen Døle 33 Kjelding Pedersen 22 Joh. Chr. Hansen 24 Peder H. Hoff 27		
2	16/12 75	"	Jens	"			

Tur & Møte:

Onsdag er den vanlige tur- og møtedag

Onsdagsmøteplan:

1. des.: Førjuls møte, [Avaldsnes sanitetshus](#), bakenfor bedehuset, mellom barnehagen og skolen, kl 19.00 **Dynegraut m.m.**
Og følg med på nettsiden vår under [Agenda](#) og [Tur og møte](#). Eller på [facebook](#)

Onsdager etter nyttår,
åpent lagsrom,
fram til den sene påsken:

12. + 26. januar

9. + 23. februar

9. + 30. mars

13. april – *dagen før vi stenger og snur primstaven for første sommerdag* ☀

FrØ er etter initialene til vår kjente [lokalhistoriker](#)
Fridtjof Øvrebo, 1871 – 1927

Etterlysningsspalten **'KIM KA KOR'** står til din disposisjon

N-KH-kontingenten er kr 160,-
betales **innen årsmøtet 16. februar**

Da er du også [RHÆ](#)-medlem og får 4 # av Sydvesten

♣ Frøspire 1

Navneplate over falne sjømenn v/ Torvastad kirke. Vi oppfordrer alle til å gjøre sitt til at vi ender opp med korrekte navn, og riktig antall, se

[DITT OFFER GAV OSS FRIDOM!](#) i [BLH Torvastad](#) - (Referanse: 920_7_401)

♣ Frøspire 2

Har vi noe bakgrunnsmateriale om Torvastad Prestegard/presteboligen? Det var slottsarkitekt Hans Ditlev Franciscus Linstow som sto bak. Vi har mottatt forespørsel fra en student om både tekst og bilder ...

♣ Frøspire 3

Bok: Prof. Torgrim Titlestad om sin nye vinkling på H. Hårfagre i første bind om de norske kongene: «Harald er kanskje for oppskrytt på våre kanter i forhold til opphavet hans. Det vil nok komme en del vestlandske mishagsyttringer over det jeg har kommet fram til. Vi får se. Vi har ingen garanti for at verden går framover ...»

[Gard & bygd](#) >> [Røyksund](#) >> [8_2](#) [Minner fra haug og stein](#) >> **Skipet i fjellet**

Referanse: 122_8_202
Skrevet av [AaU](#) – 15.11.2010

Det er få helleristninger i Karmøy kommune. En spesiell og vakker ristning viser et skip. Figuren må være hogd inn i fjellet for svært lenge siden – kanskje er den 3000 år gammel. Det er den eneste skipshelleristningen i kommunen.

I første bind av *Karmøys historie*, (Per Hernæs, 1997), finner vi avbildet en flott helleristning av et skip. Det er under kapitlet om bronsealderen og det henvises til garden Røyksund. Opplysningene i boka er imidlertid mangelfulle og gjør det svært vanskelig å finne fram til funnstedet på egenhånd. Det viser seg imidlertid at helleristningen er lokalisert til et sted som kalles Sukkervika.

En sjelden helleristning

Vi kjenner bare ett eneste eksemplar av bronsealderens skipsristninger fra Karmøy. Det er et ganske nytt funn som ble registrert i 1993, da Arkeologisk museum fikk en henvendelse fra en grunneier ved Røyksund. Han hadde blitt oppmerksom på en litt merkelig figur ... en liten skipsristning.

Den var bare 15 centimeter lang, men med fint svungne stevner og med de karakteristiske "mannskapsstrekene". Det er loddrette linjer inne i "skipet" som tolkes som stiliserte menneskeavbildninger. En skulle ventet at bergflaten skulle inneholde flere figurer, men grundig leting kunne ikke avsløre en eneste figur til.

Hvordan helleristningen ble funnet
... sto ei hytte fra før, litt i høyden opp for nordre del av vika. En gang sola sto

svært lavt i en spesiell vinkel oppdaget mannen en figur på fjellflaten straks foran hytteveggen mot sjøen. Han så at det var en helleristning og avbildning av et skip.

... T-forbindelsen ...

... Eieren fortalte at figuren ikke umiddelbart kunne vises fram, men at den er svært godt bevart. Han pekte midt på bygning. Hytta var påbygd etter at skipsfiguren var funnet...

Kulturminner i Karmøy

... en fin og nyttig bok som ble utgitt av Karmøy kommune i 2009. Boka er en praktisk og smakfull popularisering av kommunens kulturminneplan for perioden 2008-2012.

Det er ingen henvisning til denne skipsristningen i boka. Kulturkontoret har imidlertid opprettet en blogg, der kjennskap til kulturminner i kommunen blir presentert, se

www.kulturminnerikarmoy.blogspot.com

På bloggen skrevet 28. september 2009 finner vi bilde av skipsfiguren i Sukkervika! Teksten er kort, da illustrasjonen er del av en konkurranse...

... Det er ikke oppgitt hvor fotografiet stammer fra eller når det er tatt...

Hva betyr helleristningen?

... Hernæs, har plassert helleristningen i Sukkervika i en større sammenheng:

Så da ligger den der, Karmøys eneste lille skipsristning, og vi kan bare undre oss. For det første over hvorfor den ligger så ensom og nesten forlatt. Og så kan vi undre oss over symbolikken bak skipet...

Herværende utgave av FrØ-bladet er informasjon til medlemmer og andre om organisasjonsarbeid i laget. Slektsforskerne blant oss får også et lite påfyll. Og vi presenterer et lite utdrag av siste tilvekst i artikkelbasen Giat & BLH, om *en spennende liten helleristning*.

www.rogaland-historie.no **Tove Solli**, organisasjonssekretær i Rogaland Historie- og Ættesogelag, fortsetter kontingentinnkrevingen for oss. Kontakt: histori@online.no – 51 89 56 36 Åpningstider kontor: Juni–august man.–fre. 9–15 September–mai onsdag 11–19, ellers 9–15

KONTINGENTEN for 2011 til konto 3290 52 44581

